

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאועו שליט"א תלמידו של מרן פוסק חזון בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

וכי אפשר להשפיק את התורה!

"ויהי מקץ" בפרשת מקץ ומזוים ימי החנוכה, שפגמו שלפאחר שנים רבות שיוסף היה בבית האסורים בתוך בור חשוף, ה' האיר לו וישם קץ לחשכותו והוא נעשה מלכה לפולח פריעה, כך גם לאחר שהיננים נסו בכל דרך להחשיף את אור ה', לבסוף התקנים "ה' אור לי", שקמו החשמונאים והקב"ה סיע להם ונתן רבים ביד מעיטם והתגלה אור ה', ועל פן אנו מודיקים את הגרות בחשכה, ללמדנו שגם עלינו להאיר את זמני החשכות שיש לכל אחד בימי תיו. כפדוע, היננים נסו להשפיק את התורה, כמו שאנו אומרים בתפלת 'על הנסים... להשפיק תורתך', ויש להתבונן, אם הפנה הרצו להשפיק את התורה בעצמנו שלא יעסקו בה, הרי כבר הכטיחנו ה' בתורה: 'פי לא תשכח מפי זרעו',

אם כן, התורה היא נצחית ואי אפשר להשפיקה כלל? ועוד, הלא מצינו שתלמי המלך אסף את כל חכמי ישראל ותרם את התורה ליננים (מגלה ט), ומביע מכף שהיננים בעצמם ידעו את התורה, אם כן מהו 'להשפיק תורתך'? באיזו דרך נקטו היננים להשפיק את התורה מעם ישראל?

מהיכן התפתחה חכמת נון?

אלא שבזמן נון, היו ליננים חכמות רבות שהם המציאו, ואת כל חכמותם הם למדו והעתיקו מהתורה, ומספר אז צוה תלמי המלך על חכמי ישראל שיתרמו את התורה ליננים, כדי שיוכלו ללמוד מפנה חכמה לעצמם, והם היו חכמים להרע, שהשתמשו בחכמת התורה לתרבותם הקולקלת. ויוסף בגקניא (שם), שהקב"ה נתן בלב כל אחד ואחד מחכמי ישראל, וכתבו לו את התורה עם פמה שנינים, שבהם רמזו מה היננים רצו לעקר.

כתבו לו: 'אלקים ברא בראשית', רמז לכה שהיננים רצו לסלף את האמונה שה' ברא את העולם בששת ימי בראשית. 'אעשה אדם בצלם ובדמותו' - רמז לכה שהה' רצו לעקר את האמונה שה' ברא את האדם. 'וכל ביום מרששו וישבת ביום השביעי' - רמז לכה שהם רצו להוכיח שה' לא שבת בשביעי כמו שגבר מכף שהם גזרו שלא לשמר שבת.

תורה רק להחכים

נמצא, שלא היה ליננים מטרף להפר את עצם ידיעת התורה, שהרי אם התורה מתרוממת לשפה היונית, אין בכה להשפיק את התורה, ואדרבה, יתכן שעל ידי כך גם אנשים שאינם מפידים את לשון הקדש, אלא רק את שפת נון - ידעו את התורה, אלא שהם רצו להטעות את בני האדם שפכחוכל תכלית התורה היא רק כדי להחכים על ידה בלבד. ובכה רצונם היה לשלט כפככול על התורה ולהפך אותה לגשמיית, ולכן הם התחילו לעקר את המצוות, כדי להראות שאפשר לעסק בתורה ובד בבד לזלזל בקיימה ואין בכה פתירה, פי לשיטתם, מטרף עסק התורה היא רק כדי להוסיף שכל וחקמה גשמית על ידה, ח"ו, עפרא לפינהו.

נעימות התורה

ואנו יודעים, שהאמת היא שתכלית עסק התורה היא כדי להפיר על ידה את ה' ולדבק בו ותרף ולשיר לפניו ולשבו על כל החסדים שהוא עושה עמנו, שעל פן התורה נקראת שירה, כמו שכתוב: 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת', וכן היה נוהג דוד מלפניו, שעדי חצות היה יושב ועוסק בתורה, מכאן נאמר היה עוסק בשירות ותשבחות (פרכות ג), והינו, שדרך התורה הכיר את מעשי ה' ואת חסדיו הגדולים שעושה עמנו, ומרב שתמחה אמו על כך שירי' ותשבחות. ודבר זה מרמז בדברי חז"ל שצאמרו (סוף מגלה): כל הלומד בלא נעימה ושונה בלא זמורה, עליו נאמר: 'וגם אני נתתי להם חקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם', הינו שיש לעסק בתורה באופן שגבא מכף לידי שירה והודעה לה'.

תורה זו אורה

פי כשאדם עוסק בתורה, הוא יוצא מאפלת נסיונות העולם הזה והמדות הרעות לאורה גדולה, פי על ידי התורה הוא מגלה שהעולם הזה חולף ועובר ואין אדם נוגע במה שמתקן להברו כמלא יומא, ומכאן הוא בא לשמחה עצומה בחסדים שה' עושה עמו וישר ומשבח בלבו, וה' והאור הזה שבתורה בקשו היננים להשפיק.

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת

האבדה שנמצאה בשעת העבודה

בערב ראש השנה ערכתי קניות בחנות מזון גדולה, כשהגעתי לביתי, מצאתי באחת השקיות ארנק שאינו שלי. בארנק היה מנח סכום גדול של קרוב לשבע אלף שקלים ובארנק לא היו שום פתרטים של בעל הארנק.

מיד נסעתי חזרה לחנות וכשהגעתי, העובדים כבר היו באמצע לסגור אותה, שאלתי אותם האם מישוה התלונן שאבד לו הארנק והשיבו לי בשלילה, תליתי מודעה בכניסה לחנות וכן פרסמתי מספר פעמים בלוח השכונתי על כך שמצאתי ארנק וצפיתי שבעליו יתקשר ושאוכל להשיב לו את אבדו.

מאז ראש השנה, לא פנה אלי שום אדם והארנק עדין היה מנח אצלי במדף בארון. בשבוע שעבר (פרשת וישב תשפ"ג) היזמתי חשמלאי אלי לבית שיתקן לי את המזגן בחדר השינה, תוך כדי עבודתו, פתחתי את הארון שלי כדי להוציא משם חפץ שהיה נצרך לתקון המזגן. כשפתחתי את דלת הארון, החשמלאי ירד מהסלם ואמר לי: סליחה שאני שואל, אבל ראיתי במדף שלך ארנק בצבע כחול, האם הוא שלך? אמרתי לו: זה ארנק שמצאתי, אולי אתה יודע משהו עליו?

החשמלאי ספר ואמר: ברשותי היה ארנק דומה מאוד לארנק זה, בערב ראש השנה יצאתי לקניות עם ילדי, כשבארנקי כשבע אלף שקלים מהעבודות שבצעתי באותה תקופה, כשהגעתי לקפה על מנת לשלם, לא מצאתי את הארנק, הייתי בטוח ששכחתי את הארנק ברכב, אה כמה שחפשתי אותו, לא מצאתי.

לאחר שהוא מסר לי סימנים פדיו, החזרתי לו את הארנק, וכשספרתי לו שהארנק היה בתוך אחת מהשקיות שלי, הוא הבין למפרע שפנראה אחד מבניו הקטנים נטל את הארנק והכניסו לאחת השקיות שלי, מפינו שחשב לתמו שאלו השקיות שלהם.

החשמלאי כל כך שמח וספר לי שבכל יום הוא מבקש מה' שימצא את האבדה הזו, ובחדש האחרון הוא תרם עבור הדפסת הגיליונות

« המשך המעשה בעמוד ד'

היה נס רחמי, אבל אכן סעודה שמרבים בה בהודאה לה', גם היא נחשבת לסעודת מצוה, כי ימים אלו נתקנו להלל לשמו הגדול.

ועל כן חכמים תקנו את שמונת ימי התענה לימי הלל והודאה, מפני שהנס היה בך שצצלונו מזממם של הנינים שרצו להשכיח מאתנו את המאור שבתורה להודות ולהלל לשם ה', ומאידך לא תקנו להרבות בהם בסעודות, מפני שהנס

היננים זממים להפר את הקשר היהודי לה'!

משפחים את ה' על כל עסק התורה שזכה אותם בכל אותו חודש, ואת יום ההודאה הזה רצו היננים הרשעים להשפית מעם ישראל.

מהי נשמה תרה?

כמו כן היננים רצו לעקור את השבת שהיא יום שיר ושבח והודאה לה' על החסדים של בריאת העולם שהקב"ה ברא עבורנו בַּשַּׁבָּת ימי בראשית, ועל החסדים שה' עשה עמנו בכל זמנות אותו שבוע, שעל כן יש מצוה לענג את השבת במאכלים ערבים, בכדי שתתרוח דעתו של האדם להתבונן בחסדי ה', והשבת נקראת אות בריה, כי ביום השבת אדם מקבל נשמה תרה, שפרושה שנוספת באדם רוח של שיר ושבח לה', כדאיאתא בברכות (א): 'תבוא הנשמה שיש בה חמשה דברים שנומית לקב"ה, ויתשבח למי שיש בו חמשה דברים הללו, ומשמע, שמעלת הנשמה שהיא מפיחה בחסדי ה' ומשבחת אותו יתברך.

וכבר בימי השבוע יש מצות עשה דאורייתא לזכור את השבת ולהתבונן בחסדי ה', וככל שאדם מזנף את נשמתו ומפריחה העצבות והמדות הרעות בימי השבוע, כך הוא זוכה להרגיש בשבת יותר את הנעימות והערבות של הנשמה

חכמה, הינו תלמיד חכם שיש בו ענה והוא בגדר 'קנה חכמה', שקונה חכמה מהנהגת ה' ומקיים "מכל מלמדי השכלתי", זהו חכם שמי שנטול ממנו עצה אינו נקשל לעולם, ודבר זה אנו למדים בפרשתנו, שאלו השבטים הקדושים היו נוסלים עצה מיעקב אבינו או מיצחק אבינו, בנדאי לא היו מוכרים את יוסף, אף על פי שלעיניהם היה נראה שזהו רצון ה' האמתי.

ובבטול מצות החודש זממו היננים גם שעם ישראל ישפחו מתי חל כל חג ויזהו יתבטלו המועדים, שהם ימי שיר ושבח על נסים שהיו למעלה מגדר הטבע, והם ימי חזק האמונה בה', שפשם שגאל את אבותינו, כך הוא גם יגאל אותנו בפרטיות ובכלליות.

ובימים הקדומים היו שמחים בראש חודש כמו ביום שבת, וכנרמז בפסוק (מלכים ב ד כג): "ויאמר מידוע את הלכת אליו היום לא חודש ולא שבת", משמע, שהיתה להם השוואה בין ראש חודש לשבת, וכך היה מנהגם לשמח בראש חודש מאד, כמו שמוצינו בבבאי, ששאול הפולק היה עורך סעודה בכל ראש חודש, והיו מודים בו לה' על כל החסדים שעשה עמיהם בכל אותו חודש, ומרב שמחתם, היו חוזרים ביום זה על הלמוד שלמדו בכל החודש (עי' ברכות לה) והיו

היננים גזרו על חודש מ'לה' שבת, שהן ר"ת חמ"ש, והן מצוות יסודיות שעל ידן אנו מגלים את המאור שבתורה; מצות החודש שזה סוד העבור ובה תלויים כל המועדים. ולפי קביעת יום ראש חודש, היו נקבעים כל החגים והמועדים, שהם היסודות של היהדות.

שמחת שבת בראש חודש

ובחכמת קדוש החודש והעבור נמדדה חכמתם של עם ישראל שהיא עולה מעל כל האמות, כמו שכתוב (דברים ט ז): "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", זה חשוב תקופות ומגלות (שפת עה), והיננים גזרו על מצות קדוש החודש, כי רצו שעם ישראל לעקור מעם ישראל את מידת 'אמונת חכמים', פי הרי המועדים נקבעים לפי הצדיקים, כמו שדרשו חז"ל "אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם" יקרי ליה 'אתם' (ספרא אמר), פי היננים ידעו שפאשר לוקחים מעם ישראל את הקשר לחכמיהם, ויטל מהם הקשר לה' יתברך, וכמו שנהגו הנאצים ימש"ו, שהקדימו להרג חכמי ישראל רבים, כדי להסיר את המשענת לעם הקדוש רח"ל.

שהרי אמרו חז"ל (שמו"ר ג ח): 'כל הנוטל עצה מן היננים אינו נכשיל', וזקן הוא 'מי ששנה

מתיקות ההדלקה

בציור שבמרת הגליון: יהודים בכל הדורות שומרים על מצות הדלקת נרות החנקה, גם בזמן חשכת גזרות הקומוניסטים וכדומה.

היאך נרות החנקה קשורים ליציאת יוסף הצדיק מהבוא והיאך הם מרמזים על סלוק שמאת היננים?

על כך במאמר: 'וכי אפשר להשכיח את התורה?'

בציור שלפנינו: נרות החנקה מוקרים לנו את חסדי ה' שעלינו שמצמיח לנו מאכלים, וגפו למשקה, ועלבי בשמים להזכר על ידי ריחם הערב בנישמות המתקוות העולות באפינו, וכן מצמיח לנו אתגור ומיני לקיים המצוה, ובזרא לנו עצים לבנות בתים, וזיתים לשמן, ובהמות לקרבנות ולאכילה, ומצמרם יש לנו סליות, ומעורם יש לנו תפילין וספרי תורה הקרים מזהב ומפז רב ומקל אכן טובה.

מידוע תקנו החכמים לעשות זכר לנס חנכה רק בהדלקת הנרות ולא עשו זכר לנס שהיננים לא הצליחו להשכיח מאתנו את התורה, כגון על ידי שהיה חייב לשנות פרק משניות בעל פה?

על כך במאמר: 'להשכיחם [מאור] תורתך.'

היתרה, והיננים רצו לבטל את מצות השבת וצו שהיו עוסקים בשבת במלאכה, כדי שלא יהיו פנויים להתבונן ביום השבת בחסדי ה'.

עם החסד

וכן היננים רצו לעקר את מצות המילה, שאמרו חז"ל (שבת כז:): שפינו שקבלו את המצוה הזו בשמחה, דקתיב: "שש אנכי על אמרתך", עדין עושים אותה בכל הדורות בשמחה. ובפשטות, כשדוד מלכנו אמר "אמרתך", הוא התפון על אמרות התורה, וחז"ל דרשו זאת על מצות המילה, כדי ללמדנו שמצות המילה שופכת אור על כל התורה כלה, כי מצוה זו היא ברית וקשר עם ה', כפי חריתה על הבשר שיש לנו חלק באלקי ישראל.

המילה היא חומתם של הודעה על חסד המשך הדורות, שפאשר האב מל את בנו, הוא נזכר

בחסד ה' שהוא עצמו נולד ומודה על כך לה', ומודה גם על חסד לידת בנו ועל חסד המשך הדורות שיצא על ידי בנו זה. וכן דרך חותם אות ברית קדש, אנו נבדלים מהגויים שהם ערלים, והיננים רצו שנתערב בין הגויים וכן לשבח חלילה את דרך ה' לגמרי, רחמנא לצלן.

קרבנות היננים

והיננים הוסיפו לגזר: שיקטבו על קרן השור שאין להם חלק באלקי ישראל, וזה הם רצו לזלזל במצות הקרבנות, ומתחלה לא אסרו להביא קרבנות, אלא התייר שביאו גם חזיר, אבל האמת היא שאי אפשר להודות דרך קרבנות טמאים, כי הם בהמות טורפות, ודוקא בהמות והחיות הטהורות נבחרו להיות קרבים לפני ה', מפני שהם נודפים (ויקרא פכ"ו), ובהקרבנות אנו למדים את מדת השפלות, שמוננה ויכול לבוא להודעה ולקום מה שצאמר: "אב תודה וכבדני".

עצות מתוקות

חז"ל לא תקנו שצריך להתאסר כלם יחד בבית הנכנסת להדלקת נרות התורה בדינים, כקריאת המגלה בפורים, אלא כל אחד מלקי בביתו. כמאמרם: 'נר איש וביתו', כי רצו בזה ללמדנו שכל אחד אחד ואחד צריך להודות על הנסים הפרטיים שה' עושה עמו ועם ביתו. ולכן הורים הולכים לבנם הקטן להדליק בעצמו את נרות התורה, ראוי שילמדוהו להודות לה' על החסדים שעושה עמו וילמדו להודות לה' על המאכלים הענבים לחם וכן על שאר הדברים שנהנה מהם לפי תפירתו, כגון על הצעצועים וכו'. כדי שיתחנך לאהבת ה' ולהכיר תשוב לשמו הגדול, ובכך יעקר את הגזר של תרבות יוון.

מתוקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו להשריש בלב בנינו את אהבתך, כמו שאיתנו בתורתך: 'ואהבת את ה' אלקיך' ונסמך לזה הציווי: 'ושננתם לבנך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשבתך ובקומך', שבהך למדתנו לשון לבנו בכל הדמיונות דברי הכרת הטוב אלה, בכדי שיתמלאו באהבתך ויעסקו בתורה לשמה עם אהבתך וכן גם יזכרו לי: אסורו ממנה.

אנא ה', עקר ברחמיך מקרבנו את תרבות יוון שרצו להשפיע את מאור תורתך ולהטעות את בני העולם שתכלית התורה היא לשם חקמה בלבד ח"ו, ונזכה לגלות את מאור תורתך על ידי שניקים ממנה מדות והליכות טובות ונבא ממנה לקרבך ולזכרך תמות נפש, אמן סלה.

'להשפיעים [מאור] תורתך'

ולאחר כל הגזרות הנ"ל, הוסיפו היננים וגזרו שלא ללמד תורה, וצריך באור, אם פן, מדוע לא תקנו לעשות זכר והודעה לה' על כך שהיננים לא הצליחו להשפיע את התורה, וכגון: שיחזקו את שונן וזכירת התורה בעל פה, נגד משרת היננים שרצו 'להשפיעים תורתך'?

אלא שפאמור, היננים רצו על ידי גזרותיהם להשפיע את המאור והמתיקות שבתורה, ורצו שייעסקו בתורה רק כדי להקפיד ממנה ולא כדי למצוא את המאור שבה, וכתוב: 'פי גר מצוה ותורה אור' ולא נאמר: 'פי גר מצוה ותורה אש', פי האש גם שורפת, ואלו התורה כלה אור ה', אלא שאם זכה האדם והוא עמל בתורה על מנת לגלות בה את אור ה' ולומדו ממנה להתנהג בעונה, אזי התורה נעשית לו סם חיים, ותורתו מאירה כנר המאיר, ומשתמש באש שבלבו להאיר לסיביתו, ולהאיר את החשכה להבחין בטוב שה' עושה עמו ולהבחין בטוב שיש בכל אחד מהבניו ומבני משפחתו.

יריחת דאורייתא לשני פנים

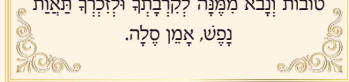
אבל אם לא זכה האדם, והוא עוסק בתורה על מנת לקנטר או רק בכדי להחכים, אזי תורתו נעשית לו סם מיתה, ועלול לבוא על דה לידי מחלוקות, כי בלמודו הוא מוצא טענות כנגד הגריו שעשו דברים שעל פי הדיון יש לו תביעה נגדם, כגון על מרפסת שהשכן בנה שלא באשורו, שטעת הוא במפוש בלמודו את הדרך להרשיע את אוחו שכן, וכמו כן, על ידי שהוא עוסק בתורה, הוא מרגיש עצמו כמי שראוי לכבוד גדול ומקפיד על בני אדם שפגעו בכבודו ונעשה כנר השורף.

לכן יש להקדים את ה"גר מצוה" לתורה אור", הינו להקדים לעסק ברכישת מידות טובות ובמצוות שהן חובות הלבבות, ולאחר מכן לגשת לעסק בתורה, וכמו ששינונו, 'כל שיצאתו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקנת' וכן אדם וזה שהתורה תאיר בו ויתקנם בו 'אורייתא מרתתא ביה' לאהבת ה' ולשיר ולשפח את ה' על חסדיו. כי אם עוסקים בתורה מבלי לעסק ברכישת מידות טובות, הרי שתורה קזאת עלולה להיות פאש השורפת, והלומד באפן כזה עלול לבא לעורר מחלוקות ומתקנים בו 'אורייתא מרתתא ביה' לרעם ולמדות רעות, רחמנא לצלן.

זכר רוחני בלבד

לכן החכמים לא עשו דבר זכר לגזרת שקחת מלות התורה, כי היננים לא זימו להשפיע את גופי מלות התורה, אלא זימו להשפיע את המאור של התורה, אלא החכמים תקנו להדליק את נר חנכה, זכר לנס סף השמן, ולכאורה מדוע תקנו זכר להדלקת המנורה שאינה נגדר 'עבודה' וכשרה בך (רמב"ם ביאת מקדש טז, ה) הרי ראוי לעשות זכר למצוות שנעשו על ידי הכהנים, כמצות הקרבנות זכר לחנפת המזבח וכגון שהיה אפשר לתקן לאלל בשר ולשתות יין זכר לבשר הקרבנות ונסוף היין?

אלא, משום שעקר מטרם של היננים היה להשפיע את המאור שבתורה, שהוא להפיר את ה' על ידי התבוננת בחסדיו ולקחת כמדותיו הטובות של ה', לכן תקנו דוקא לעשות זכר עם הדלקת נרות כנגד הדלקת המנורה, כי כפשוטו שאור המנורה בבית המקדש אינו עשוי להאיר בגשמי, שכן דרשו חז"ל (מנחות פ"ב): 'ויקחו אלה'

- 'אליה' ולא 'לי', שלא לאורה אני צריך, כך גר חנכה, אינו עשוי להאיר בגשמי, אלא להאיר ברוחני את הדעת של ההכרת הטוב וההודעה לה', שהרי 'אין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמה הגדול על נסיה ועל נפלאותיה ועל ישועותיה', הינו שראוי לנו להתבונן בנרות, ולהזכר על ידי כל גר בחסד נוסף שגומל עמנו ה' יתברך.

וחז"ל קבעו את מצות הדלקת הנרות בהנפה ולא חששו בזה לבטול תורה, וכדגמת מצוות התורה שהקב"ה צוה על עשייתו, אף על פי שתלמוד תורה כנגד כלם, וזאת מפני שדרך עשיית המצוות, האדם מאיר לבלו את המאור שבתורה וחוקק אותו בבלו.

מתיקות הדלקת נרות חנכה

את נרות חנכה לקתחלה כל אחד מזליק בעצמו, כדי שייכל להתבונן בעת הדלקתם בחסדי ה' שעמו, ויתבונן בהם למישרו חצי שעה אחרי עד התלקתם ויזכור דרך המאור הקדוש שלהם בטוב ש' עושה עמו ובתורה הקדושה ש' מנקה אותה לעסק בה ויודה על כך לה', ונזה איר את למודו, שיהיה בעל ערך גדול יותר, עם אהבת ה'.

וכשעסק בה בתורה, יוכל לגלות את המאור שבה, שעל התורה נאמר: 'תורה אור', ובנוסף התורה נקראת אור, משום שעל ידה יוכל האדם לגלות את חסרונותיו ולבערם מגבולו, כמו שבדוקמים את החמץ לאור הנור על מנת לבערו מהבית.

המלחמה ביניים

והנור דולק בשקט והלהבה שלו היא קטנה בשמן

בלי לבא על ידו לקרבת ה', עלינו לחזק את עצמנו בקיים המצוות השכיכות לחובות ולקבוצות, וללמוד את התורה לא כדי להחכים בלבד, אלא בעקר כדי לקנייה ולבוא על ידה לידי שני המדות לטובה, ולגלות בתורה את חסדי ה' שעמנו ואת אהבתו יתברך אלינו.

ואדם שעוסק בתורה ומקשיב לקול ה' המדבר עמו ושונה כנגדו (תנ"א רבא יח), על ידי שמבקש את ה' בתורה התורה ומחפש לגלות בה מדות טובות ואהבת ה' יתברך, ולאחר הלמוד הוא פותח את פיו ושיירה ובזמרה, על כך מבטיחה התורה: "וענתה השיירה והאת לפניו לעד כי לא תשכח מפיו ורעו...", שגם ילדיו ילכו בדרך זו של עסק התורה לשמה, מתוך שירה והודאה לשמו הגדול, והתורה תחזק בלבם.

בחשאי, ואם מקרבים אליו עצים, האש של הנור הקטן נאחזת בהם ונעשית למדורת אש ענקית, כך היא התורה, שבתחלה האדם אינו מבחין באור ה' שבה, ואם הוא מתחבר למאור שבה, אש התורה נאחזת בו ומאירה את לבו באור גדול, עד שהוא וזרעו מאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים, וכמאמר חז"ל (ירושלמי ר"ה יז), אם דבריה עניינים במקום אחד, הרי שהם עשירים [ומאירים] במקום אחר, ולזאת זוכים על ידי שעוסקים בתורה בענה ובשפלות, ויברך אמרו חז"ל (ב"מ פ"ה): כל המקטין עצמו על דברי תורה פעולם הנה, נעשה גדול לעולם הבא.

וכדי למגר את רוח השמאח של גון המטעה את האדם לעסק בתורה ולקיים את המצוות בקרירות,

ש"ת מתוק ומאיר

והנסים הגדולים שארעו אז מעוררים אותנו לזכור את החסדים והנסים ש' עושה עמנו בפרטיות, לכן תקנו לומר הלל שלם, כי בהם יוכל האדם לכוון את לבו.

על כל פנים, אכן יש ללמוד מקו להזהר שלא לומר את ההלל בלי פניה, שהוא עלול להיות בגדר מקור ומגדף, אלא נתבונן בכל הטוב ש' עושה לאדם בכל יום ויום בגופו ולכוון לומר על כך הלל ודברי הודאה לה', ואם אדם מודה על הטובות, ה' גזור עליו להמשיך להיטיב לו בטובות רבות.

ונראה שלכן נהגו להדליק בבית הפנסות נרות חנכה גם בימים, בכדי שייבלי המתפללים להביט בהם בעת אמירת ההלל ולהיזכר על יום בחסדים ובנסים הפרטיים שעשה עמנו ה' ויכוון להודות עליהם.

אחת בלבד, אבל ימי חנכה נשנו בכניח, שכל מהותם היא להלל לשמו הגדול יתברך, וחז"ל עשו חזק לדבריהם יותר משל תורה ולכן תקנו בהם לומר הלל שלם, מה שאין בחלק מנימים טובים שמדאורייתא.

ש. אמרו חז"ל, כל האומר הלל בכל יום, הרי הוא כמתור וימגדף, מה הסבה לקו ומדיע חכמים לא חששו לקו בימי החנכה, וקבעו לומר בכל יום מהם הלל שלם?

ת. הסבה שהאומר הלל שלם בכל יום הוא כמתור וימגדף היא מפני שאם אדם יאמר בכל יום את ההלל, מן הסתם שלא רק שיאמרו בלי הרגשת הקרת הטוב, אלא הוא יאמרו רק בכדי לצאת ידי חובתו ויקוץ בקראתו הארקה, מה שאין בו בימי החנכה שהם שמונה ימים שנתקנו להלל ולהודאה,

ש. מדיע תקנו לומר הלל שלם בכל יום מימי חנכה, מה שלא תקנו אפילו בחול המועד של פסח ובשבועי של פסח?

ת. הסבה שאנו אומרים את ההלל, כדי שמקו יתעורר האדם להלל ולהודות בפיו וכלשונו על כל חסדי ה' שעמו, והיותו שימי חנכה נתקנו להלל ולהודות, לכן אומרים בהם הלל שלם, וכמו כן ההלל שאומרים בימים טובים ויבאשי חדשים הוא כדי לעורר את האדם שיהלל לה' על חסדיו הפרטיים שעשה עמו ה' בכל החדש שעבר, וביום טוב ויודה על הנסים הפרטיים שעושה עמו ה', שנתן לו את וזוהו הפרנסתו ומונותיו, שקשה להשיגם בקריעת ים סוף, והם נסים הגדולים ויבאשי לקדם יותר מקריעת ים סוף, ועוד, ש' עושה נסים אלו לקדם בכל יום יום, ולא פקריעת ים סוף שיהיה פעם

הכשרות מתיקות הניסים
מתיקות השבת' ומתיקות הפרשה' לישועתו בענין זה, וקעת ארע הנס שהארנק נמצא בארץ פלא. לסיים, החשמלאי סרב לקחת ממני שום תשלום עבור תקון המזון ואמרו: כנראה שמשמים הזמינו אותי לכאן רק כדי לקבל את אבדתי ואינני אמור לשלם לי על כך... די בקר שאתה יהודי נאמנו לה' ולתורתו ומישיב אבדה לבעליה. ע. י. בני ברק

דמי חנכה מהלקה
יש להתבונן בנרות החנכה ולהיזכר על יום בחסדי ה' שעלינו מונו שדרך נר ראשון נזכר באבא ודרך נר שני באמא ודרך נר שלישי ביילדים וכן על זה הדרך, נרות החנכה מזכירים לנו את אור ה', תורתו ומצוותיו, ויש לכוון בעת הדלקתם לבקש מה' שנוקה לראות את אורו יתברך, וידוע מה שכתבו בפרקים הקדושים, שפאתות המזון היא תאורה ויבאשי מוטבע המזון עומד מול עיני האדם ומסתיר ממנו את אור ה'. והנה לשון תאורה רעות שאדם לא יבאשי לה' ויבאשי לה' להציל מהו, אבל המזון הוא דבר הנצרך לכל אדם, ואם

חדידים מתיקים
א. איזו שירה זכמונו הנינים להקסיק? **ב.** איך אפשר לזכות למעין נשמה יתרה בכל ימי השבוע? **ג.** מהי רתיחת התורה בלבנו לטובה איך נזכה לזה? **ד.** במה דומה התורה לגר שדולק בשקט והלביתו קטנה ונחשאת, וימאידך יש בה כח להאיר ולהפך למדורה ענקית? התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 785595@gmail.com או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון | הוכה מפרשת יישלח: משה בער אהרונסון, ירושלים.